

ἐπικίνδυνοι, διότι, αὐτοκέφαλοι ὄντες καὶ ἴδιον ἔχοντες ἄσρατόν, ἠδύναντο πάντοτε νὰ παραβῶσι τὰ συντεθειμένα καὶ νὰ ἐπιχειρήσωσι νέας ἐπιδρομὰς. Ἄλλ' ὅμως, ἐπειδὴ ἦσαν ἔθνος ἀνεκάθεν γεωργικὸν καὶ ἐπεδόθησαν αἰθῆς εἰς ἀγροτικὰς ἐργασίας καὶ περιῆλθον εἰς πολλὴν πρὸς τοὺς ἐγχωρίους ἐπιμειξίαν, ὑπῆρχεν ἐλπίς ὅτι προϊόντος τοῦ χρόνου ἠδύναντο νὰ συγχωνευθῶσι μετ' αὐτῶν, πρόξενοι γενόμενοι ὠφελήματος εἰς τὸ κράτος διὰ τῆς εἰς αὐτὸ προσθήκης νέας καὶ εὐρώστου ἀνθρώπων γενεᾶς. Ἄλλ' οἱ Γότθοι εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἔλαβον καὶ ἄλλην ἐν τῷ κράτει τάξιν. Ὁ Θεοδόσιος ἠναγκάσθη νὰ δεχθῆ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν εἰς τὰ ἀνώτατα ἀξιώματα, τοῦ τε στρατοῦ καὶ τῆς διοικήσεως καὶ τῆς αὐλῆς· ἐντεῦθεν δὲ οὐ μόνον ἔτι μᾶλλον ἐπικίνδυνοι ἀπέβησαν, διότι κατήντησαν, αὐτοὶ οἱ ξένοι, οἱ ἔχοντες ἴδια συμφέροντα καὶ ὅλως ἀλλότρια τῶν τοῦ κράτους συμφερόντων, νὰ λάβωσιν εἰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τινὰ χρόνον ἅπαντας τοῦ κράτους τούτου τοὺς πόρους, ἀλλὰ καὶ ἤρχισαν νοθεύοντες τὰ ἐν αὐτῷ σφῆζόμενα στοιχεῖα τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Τὸ δὲ πάντων δεινότερον, παρεκτὸς τῶν Γότθων καὶ ἄλλοι ποικίλοι βάρβαροι ἔλαβον βραδύτερον ὁμοίαν ἢ παραπλήσιον ἐν τῷ κράτει τάξιν· αὕτη δὲ ἢ τῶν ἀλλοφύλων ἀνάμειξις εἰς ἀπάσας τὰς πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς τῆς Ἀνατολῆς σχέσεις ὑπῆρξε μία ἀπὸ τὰς κυριωτέρας αἰτίας ὅσαι ἐπήνεγκον τὴν ἀναγκαίαν ἐκείνην τοῦ χριστιανικοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀλλοίωσιν, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας δὲν διεκαλύθη μὲν οὗτος νὰ πράξῃ πολλὰ καὶ μεγάλα, προσέλαβεν ὅμως ἀσχημίας αἰτινες, μεγαλοποιηθεῖσαι ὑπὸ τῶν χρονογράφων καὶ τῶν ἱστορικῶν τῆς δυτικῆς Εὐρώπης, τσοαύτην κατ' αὐτοῦ προεκάλεσαν χλεύην.

Ὀλίγον μετὰ τὴν εἰρήνευσιν τῶν Γότθων ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐφονεύθη ἐν τῇ Δύσει ὁ Γρατιανός. Ὁ νέος οὗτος εἶχε διαπρέψει ἐπὶ πολλαῖς ἀρεταῖς καὶ ἰδίως ἐπὶ τῇ ἀπαραιτήτῳ τότε μάλιστα πολεμικῇ δεξιότητι. Ἀπὸ τινος ὅμως χρόνου εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἀποβάλλῃ τὴν κοινὴν εὐνοίαν· τὸ μὲν διότι πρῶτος αὐτὸς τῶν βασιλέων ἀπέθετο τὸ τοῦ ἔθνικοῦ ἀρχιερέως (1) ἀξίωμα, διὸ δυσηρέστησε τοὺς πολυαριθμοὺς εἰσέτι ἐν ταῖς δυτικαῖς ἐπαρχίαις εἰδωλολάτραις, τὸ δὲ διότι προσέλαβεν ἱκανοὺς μισθοφόρους Ἀλανοὺς, προσβαλὼν οὕτω τὴν φιλοτιμίαν τῶν Φράγκων, οἵτινες μέχρι τῶν χρόνων τούτων ἀπατέλουν τὸ ἀριστον τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ μέρος. Ἐντεῦθεν ὠφελούμενος ὁ συγκλητικὸς Μάξιμος ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ, ὁ δὲ Γρατιανὸς ἐγκαταλειφθεὶς ὑπὸ τῶν λεγεῶνων ἐφονεύθη εἰς Λούγδουνον τῆς Γαλατίας τῇ 25 Αὐγούστου τοῦ 383. Ὁ Οὐαλεντινιανὸς Β', ὅστις, παῖς ἔτι ὢν, ἦρχε τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς, ἠναγκάσθη νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν Μάξιμον ὡς συνάρχοντα ἐν ταῖς δυτικωτέραις τοῦ κράτους χώραις, ὁ δὲ Θεοδόσιος δὲν ἠδυνήθη ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τοῦ εὐεργέτου ἀπησυχολημένος ὢν ὑπὸ τε νέας τινὸς ἐπιδρομῆς τῶν Ὀστρογότθων, οὓς κατετρόπωσε, καὶ ὑπὸ ἄλλων ποικίλων καὶ σπουδαιοτάτων ἐσωτερικῶν περισπασμῶν.

Τῷ ὄντι, πρὶν ἔτι κατευνασθῆ ὁ ἀπὸ τῶν Γότθων σάλος, ὁ Θεοδόσιος ἐπεχείρησε νὰ καταπαύσῃ ὀριστικῶς τὴν μεγάλην ἔριν ἣτις, ἐπὶ ἡμίσειαν περίπου ἑκατονταετηρίδα, ἐτάραττε τὰς συνειδήσεις τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ χριστιανῶν· καί, διὰ διατάγματος ἐκδοθέντος κατὰ μῆνα Φεβρουάριον τοῦ 380, καθιέρωσε τὸν θρίαμβον τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀποφηνάμενος ὅτι ἅπαντες οἱ ὑπήκοοι ὀφείλουσι τοῦ λοιποῦ νὰ τηρῶσιν ἀκριβῶς τὸ δόγμα τὸ πρεσβευόμενον ὑπὸ τε τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης Δαμάσου καὶ ὑπὸ Πέτρου τοῦ

(1) Τοῦ ἑλληνιστὶ συνήθως ἄκρου ἀρχιερέως (λατινιστὶ pontifex maximus) καλούμενου.

